

Thomas Walter kuvasi 1788 julkaisussa *Flora Caroliniana* kruunutikankontin ja nimesi sen Linnén 35 vuotta aiemmin perustamaan sukuun *Cypripedium* lajinimellä *reginae* (= kuningatar). Walterin Pohjois-Amerikan North Carolinan eteläiseltä vuoristoalueelta löytämä kasvi oli todella harvinainen, vieläpä kruunutikankontin valkokukkainen muoto.

Kruunutikankontti kasvaa harvinaisena laajalla alueella Pohjois-Amerikan itä- ja keskiosissa merenpinnasta 500 metrin korkeudelle. Laji on vaarantunut tai erityisen vaarantunut lähes kaikilla esiintymisalueillaan, sillä se on erityisen herkkä vesitalouden muutoksille: soiden ojitus ja rakentaminen ovat tuhonneet ja tuhoavat edelleen sen elinympäristöjä. Myös runsas keräily on pienentänyt lajin esiintymisaluetta.

Kuvaus

Kruunutikankontin nystykarvainen, pysty varsi on 35–85 sentin korkuinen. Kasvin juurakko on vaakasuora ja suikertava. Lehdet kasvavat kierteisesti ja ovat ruodittomia, latvaa kohti pieneneviä, alta karvaisia. Lehtiä täysikasvuisella yksilöllä on useimmiten seitsemän. Sekä varressa että lehdissä on karvoja, jotka suojaavat kasvia tuholaisten tunkeilulta. Karvojen kypripediini-niminen aine lisääntyy kasvin vanhetessa, ja sen tiedetään aiheuttavan kosketusihottumaa. Tämä pitää ottaa huomioon kasvia käsiteltäessä ja sen sijoituspaikkaa harkittaessa.

Kruunutikankontin kukka on 6–13 sentin korkuinen ja 2,5–4,5 sentin levyinen. Kukan yläsepäli, yhteenkasvaneet sivusepalit sekä petalit ovat valkoiset. Konttimainen huuli on 2,5–5,5 senttiä pitkä, syvän kovera, kannukseton ja sen väri vaihtelee hennon vaaleanpunaisesta voimakkaaseen aniliininpunaiseen. Huulen suonitus on usein valkoinen. Kokonaan valkoiset tai vaaleanpunaiset huulet ovat harvinaisia. Kukkia varressa on tavallisesti 1–2, harvoin 3–4.

Kasvupaikka

Kruunutikankontti suosii jatkuvaa kosteutta ja tästä syystä se kasvaakin yleensä kalkkipitoisilla kosteikoilla, avoimilla, metsäisillä ja pensaikkoisilla soilla, kosteissa metsissä, jokien ja järvien rannoilla, kosteilla rinteillä ja rämeillä. Laji voi kasvaa hie-man happamassa, neutraalissa sekä lievästi emäksisessäkin maaperässä.

Cypripedium reginae
TIKANKONTTIEN KUNINGATAR

Kasvatus

Kruunutikankontti kannattaa hankkia kukintakokoisena, sillä nuoret taimet menehtyvät helposti ja joka tapauksessa kuluu vuosia ennen kuin taimi on valmis kukkimaan.

Kruunutikankontti vaatii kostean kasvualustan, ja se näyttää viihtyvän parhaiten vettä itseensä imevän, happaman rahkasammalkerroksen peittämässä ravinteikkaassa, emäksisessä tai neutraalissa, vettä hyvin läpäisevässä kasvualustassa. Kuivina, lämpiminä jaksoina tikankontteja on kas-teltava eikä niiden kasvualusta saa koskaan kuivua kokonaan. Jatkovaa märkyyttä ne eivät kuitenkaan kestä.

Teksti ja kuva JOUNI SEPPÄNEN

Kuva teoksesta Thomas Moore Illustrations of Orchidaceous Plants 1857, SOF